

medicineeren, omdat alcohol zoo gemakkelijk voor iedereen verkrijgbaar is, zooals terecht wordt opgemerkt, is betreuenswaardig, maar niet, dat het een gewichtig medicament wordt geacht.

Toch behooren die overwegingen niet door ops over het hoofd te worden gezien, want het is wel zeker, dat uit sleur of anderszins hier en daar veel te veel en onnoodig alcohol geordonneerd wordt; ieder zij zich bewust, dat zelfs zuivere aethyl-alcohol het zenuwstelsel aantast; ook is menig geval bekend, hoe juist het alcoholisch medicament uitgangspunt van latere verslaafdheid werd.

Wat het boekje echter zoo belangwekkend maakt, is, dat het, trachtende een der wortels van het kwaad uit te roeien, uitgaat van het paedagogisch element onzer samenleving. Dat is een ruggesteun in den grooten strijd. Denken wij aan de vele neuropathische toestanden, die de alcohol met zich sleept, dan is het van waarde voor de practisch toegepaste psychiatrie, de prophylaxis van geestesziekten.

SPAINK.

INGEZONDEN.

TER BEVORDERING VAN DE VERSPREIDING VAN HET ANTI-DIPHThERITISCH HEILSERUM IN ONS LAND.

Het verhandelde in the Clinical Society of London op 21 December l.l. (zie *The Lancet* 29 Dec. 1894) doet mij de vraag stellen, of het niet meer dan tijd wordt, dat de personen, die zich in ons land voor de bereiding en de verspreiding van de diphtheritis-antitoxine interesseeren, eens bij elkaar komen en zich met elkander verstaan omtrent een aantal punten, die nu nog in de lucht hangen.

De eerste vraag, die daarbij tot klaarheid diende te komen, is deze: hoe wordt het serum bereid en welke sterkte wordt er aan het uit te reiken serum gegeven?

In *The Lancet* van 15 Dec. 1894, p. 1415 deelt Dr. H. KLEIN mede, dat hij in het Medical department of local government-board proeven heeft genomen met inspuiting van verzwakte diphtherie-bacillen, later meer en meer klimmende in virulentie en dat het hem daarbij gelukte bij twee paarden resp. in 23 en 26 dagen antitoxisch serum te verkrijgen, waarvan 1 gram 20000 tot 40000 gram lichaamsgewicht van cavia immuun maakte en, in gevallen van diphtherie aangewend, sterker bleek te zijn dan dat van ROUX.

Wanneer het mocht blijken, dat aan het procédé van KLEIN geen fouten kleven, dan is de korte tijd voor de bereiding van het praeparaat een niet te miskennen voordeel, maar ook in de antitoxische kracht van het middel behoort eenheid te zijn, en neemt men in aanmerking, dat KLEIN aan zijn praeparaat een hooger antitoxisch vermogen toekent dan aan dat van ROUX en dat RUFFER in bovengenoemde vergadering mededeelt, dat hij bij 2 inge-

spoten paarden twee antitoxinen verkreeg van zeer ongelijke kracht, dan is het duidelijk, dat ook voor ons land iets dergelijks behoorde te geschieden, als de British Institute of preventive Medicine voor Engeland deed: een norm van antitoxine-eenheden vast te stellen, ten einde het maximum van curatieve werking in de minst mogelijke hoeveelheid serum te waarborgen.

Wordt hieromtrent door de verschillende personen, die zich daarmede bezig houden, geen overeenstemming verkregen, of van wege Regeering of Ned. Maatsch. tot bev. der Geneeskunst geen dergelijke norm vastgesteld of voorgeslagen, dan zullen de geneeskundigen en hun patiënten ten slotte de dupe daarvan zijn, te meer nu het niet onverschillig is gebleken, of het zwakkere, dan wel het sterkere serum wordt aangewend, daar bij het eerste veel meer gewrichtspijnen en huiduitslagen worden aangetroffen dan bij het laatste.

En wat nu de verspreiding betreft, daaromtrent is nog ieder medicus grootendeels in het onzekere; alléén voor de armere klasse is ons te dien aanzien een tip van den sluier door Prof. SPRONCK opgelicht, maar verder is er niets, hoegenaamd niets van bekend, hoelang wij Nederlandsche geneeskundigen nog door het buitenland geëxploiteerd zullen worden.

En juist dat onzekere is, naar mijn oordeel, de reden, dat er zoo uiterst weinig geld inkomt voor een zaak, die het geld zoo overwaard is. In Frankrijk werd reeds *f* 300 000 bijeengebracht (waaronder ook van Nederlanders) en in het rijke Nederland een cijfer, dat men zich schaamt te noemen. En toch is dit begrijpelijk, zoolang er geen programma is vastgesteld en men in het onzekere is, waarheen het geld te zenden, naar Utrecht of naar Amsterdam.

Wat stelt men zich daar voor? of definitief als leveranciers op te treden en dan is er geld te weinig, of zich te bepalen tot proefnemingen en dan is er reeds te veel.

Naar mijn meening zal de zaak meer volkomen ingericht moeten worden, om aan de eischen van de praktijk te beantwoorden. Wie zich met de fabricatie, de contrôle en de verzending van het serum zal belasten, wie de correspondentie zal voeren, hetzij een Maatschappij onder behoorlijke contrôle, hetzij bevoegde personen, die bepaalde verplichtingen op zich nemen, het is alles gelijk, maar men verlangt eenige zekerheid, die nu niet bestaat. Is die zekerheid, die waarborg voor het verkrijgen van goed serum daar, dan staat bij mij vast, dat het geld in ruime mate zal toevloeien, omdat men dan ten minste weet, waarvoor men het geeft.

Daartoe is samenwerking noodig en overeenstemming, die mijns inziens het best te verkrijgen is door een samenkomst van die personen, die zich daarvoor interesseeren en de overtuiging staat bij mij vast, dat het niet aan belangstelling zou ontbreken, wanneer daartoe van Utrecht, Amsterdam of Arnhem het initiatief mocht uitgaan.

Tiel, 2 Januari 1895.

Dr. F. PH. KÜTNE.